

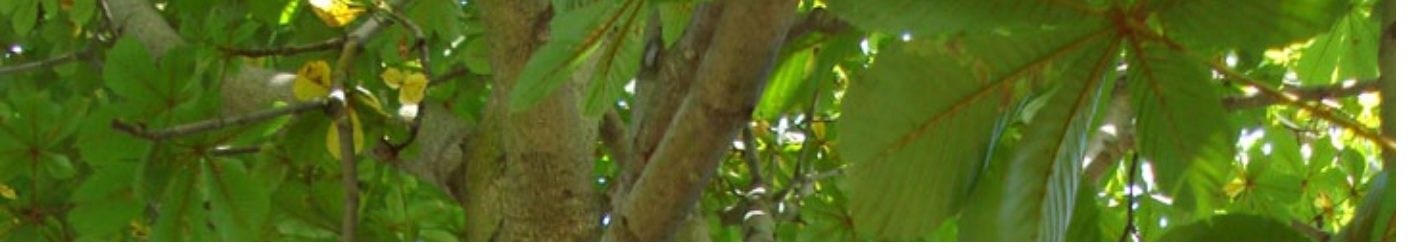

stiftung
naturschutz
berlin

play station unplugged

BERLİNLİ ÇOCUKLAR İÇİN DOĞA
DENEYİM ALANLARI

İçindekiler

- 3 Önsöz
- 4 Büyük şehirlerde doğa deneyim alanlarına ihtiyaç duymamızın nedeni
- 6 Koşullar ve temel ilkeler
- 8 Berlin'de ilk örnek
- 9 Berlin için daha fazla doğa deneyim alanı
- 11 Künye / Diğer Linkler

Ağaçlara tırmanmak, çamurda oynamak, barajlar kurmak, kurbağaları yakalamak, bahsine böcek yarıştırmak... Bunlar size bir şeyler hatırlatıyor mu? Tebrikler! O halde, çocukluklarında doğayı deneyimleyebilmiş olan, onu kendi yollarıyla keşfetme ve anlama fırsatına sahip olan, sayıları giderek azalan insanlardan birisiniz. Bunun gibi deneyimler bir ömür boyu bizimle kalır, bizi ve doğaya olan davranışımızı şekillendirir. Bu tecrübeler bizde bir bağlılık, samimilik ve güvenlik duygusunun büyümesine neden oluyor. Bizi doğayı ve çevreyi korumak için dikkatli olmaya yönlendiriyor. Bugünün dünyasında, özellikle de büyük şehirlerde, çocukların özgürce, yasaklar, kurallar ve sürekli gözetim olmadan, doğayı oynayarak keşfedebilecekleri sadece birkaç yer kaldı.

Bu kötü duruma karşı koymak için 1990'lı yıllarda «doğa deneyim alanları» (NERäume) konsepti geliştirildi. Doğa deneyim alanları fikri, çocukların yaşam kalitesine ve şehir doğa korumasına bir kazanç sağlamak için büyük bir fırsat sunmaktadır. Stiftung Naturschutz Berlin'de kurulan „Berlin örneğinde büyük şehirlerde doğa deneyim alanları» adlı yeni test ve geliştirme projesinde doğa deneyim alanlarının büyük şehir bağlamında sistematik olarak oluşturulması, izlenmesi ve değerlendirilmesine başlanacaktır.

Büyük şehirlerde doğa deneyim alanlarına ihtiyaç duymamızın nedeni

Doğa deneyimi esastır

50 yıl önceki çocukluk dönemi ile bugünün çocukluk dönemi arasında önemli bir fark olarak şehirli çocukların gittikçe daha az boş alana sahip oldukları ve neredeyse 24 saat boyunca “korunuyor” oldukları söylenebilir. Oyun faaliyetleri kaçınılmaz olarak dışarıdan içeriye doğru yer değiştirmiştir. Çocukların günlük yaşamları genellikle gün boyunca organize edilmiş ve hareket alanları daha da küçülmüştür. Bunun sonuçları arasında fiziksel alanda alarm veren gelişimsel açıklar, konsantrasyon eksikliği, obezite ve buna bağlı ortaya çıkan sağlık sorunları, kötü gelişmiş sosyal davranışlar ve eksik çevre bilinci yer almaktadır. Bu liste daha da uzatılabilir.

Yıllarca yapılan araştırmalar, doğada özgürce oynamanın, vücut kontrolü, yaratıcılık, doğal risk ve sosyal beceriyi öğrenmek için önemli olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, bunu tekrar mümkün kılacak olan yerlerde alanlar yaratmalıyız.

İlk başarılar

Çeşitli araştırma projeleri sırasında, açık doğada bağımsız deneyimin çocuk gelişimi için vazgeçilmez olduğu belirlenmiştir. Bu sebeple «doğa deneyim alanları» konsepti geliştirilmiştir. Söz konusu konsept, çocukların doğada veya oyun ekipmanları veya diğer altyapısı olmayan, ayrıca özgürce oyun yoluyla gözetim ve kontrol olmayan doğadaki veya doğaya yakın tasarlanan alanlardaki çocukların, kendi deneyimlerine sahip olabileceği düşüncesine dayanmaktadır.

Geleneksel oyun alanlarına kıyasla doğa deneyim alanlarının araştırmalarında şu gibi gözlemler yapıldı:

Doğa deneyim alanlarındaki çocuklar

- ... orada diğer çocuklar ile birlikte alışılmış oyun alanlarında oynayan çocuklara göre çok daha sık oyun oynarlar,
- ... alışılmış oyun alanlarındaki çocuklardan çok daha sık karmaşık ve hatta oldukça karmaşık oyunlar oynarlar,
- ... «oyunlarda daha uzun süre» kalırlar ve dikkatleri dağılmaz,
- ... çevrelerine genellikle daha ilgili olurlar ve hayvanlar ve bitkilere ilgili ve bunlar hakkında temel bilgilere sahip olurlar,
- ... işleri kendileri yapar ve çevrelerini şekillendirirler,
- ... faaliyetleri hakkında daha ayrıntılı, daha hevesli ve daha karmaşık bilgi verebilirler.

Anketlerin ve görüşmelerin gösterdiği gibi bu konsept ebeveynler tarafından da olumlu bulunmaktadır. Çoğu ebeveyn, doğaya yakın alanların çocuklarının fiziksel ve psikolojik gelişmeleri üzerinde pozitif etkisi olduğunun bilincindedir. Bu sebeple onay oranı oldukça yüksektir.

Olumlu deneyimler nedeniyle, doğa deneyim alanları konsepti, çeşitli yasa, çevre ve şehir planlaması ve diğer kılavuz modellere dahil edilmiştir. Öyle ki örn. doğa deneyim alanlarının oluşturulması ve korunmasını doğa korumasının ve peyzaj düzenlemesinin hedefi olarak adlandırılan yenilenen 2010 Eyalet Doğa Koruma Yasası'na da dahil edilmiştir (BNatSchG Mad. 1, Fık. 6). Doğa deneyim alanları şimdiye kadar üç eyalet doğa koruma yasasına (Rheinland-Pfalz, Berlin und Nordrhein-Westfalen) dahil edilmiştir.

Koşullar ve temel ilkeler

Geçtiğimiz on yıllardaki kentsel gelişim nedeniyle, uygun açık alanlar giderek şehirlerin iç yoğunluğu lehine kısıtlanmıştır. Çocuk dostu bir şehir için bunun önemi ancak çok sonra fark edilmiştir. Şu an için mevcut alan potansiyelini korumak önemlidir. Konut alanlarına entegre edilmiş mümkün olduğunca büyük, boş alanlar uygundur, örn. doğaya yakın yeşil alanlar, dinlenmeye bırakılmış tarlalar ve orman veya orman benzeri alanlar gibi .

Aşağıda açıklanan projenin bu konuya katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Çocuk dostu, doğaya yakın alanlar

- ... günlük oyuna elverişli olmalı,
- ... yaratıcı denemeler yapmak ve kendi eyleminin sonuçlarını görebilmek için çocuklar tarafından tasarlanabilir olmalı,
- ... dinlenme alanları sunmalı,
- ... ve mümkün olduğunca çeşitli bir şekilde donatılmış ve cazip olmalıdır.

Bunun mümkün olmadığı yerlerde tasarım yardımcı olabilir. Ağaçlandırma, ek tepeler ve çukurlar veya su alanlarının eklenmesi uygundur. Toprak zeminler de yaratıcı oyunlar için iyi şartlar sunar.

Alanların planlaması ve tasarımı, çocuklarla işbirliği halinde gerçekleşmelidir.

Dikkatli bakım müdahaleleri, kullanılan alanların açık tutulması için kullanıcılarla anlaşarak yapılmalıdır. Diğer alanlar bakım müdahaleleri olmadan kendiliğinden gelişebilmelidir.

Doğa deneyim alanları öncelikle 3-12 yaş arası çocuklar için düşünülmüştür, ancak daha büyük gençler ve yetişkinler de bunun dışında tutulmamalıdır. “Vahşi doğa” ile karşılaşma konusunda tanımaya ve yabancı alanlara girme korkusunu azaltmaya yarayan oyun faaliyetlerin haricinde mümkün olduğunca eğitim desteği verilmemelidir. Çocukların burada kendi aralarında bulunmaları ve tamamen bağımsız deneyimler edinebilmeleri önemlidir. Bununla birlikte oyun parklarında da olduğu gibi güvenliğin sağlanması için alanların kontrolü ve bakımı yapılması gereklidir.

Berlin'de ilk örnek

Berlin'de ilk doğa deneyim alanı 2009 yılında Gleisdreieck parkında açıldı. Etkinlik günleri çerçevesinde çocuk fikirlerine göre planlanmış, vatandaşlar tarafından başlatılmış ve Grün Berlin GmbH tarafından bir boş demiryolu arazisinde pilot proje olarak uygulanmıştır. ARGE Naturerfahrungsräume Berlin tarafından yapılan planlama ve uygulama, sürece yaratıcı bir yaklaşım getiren çevredeki çocuk bakım kuruluşlarından çok sayıda çocuğun katılmasını sağlamıştır. Doğa deneyim alanı, südst Europa Kultur e.V. Derneği tarafından yönetilmektedir.

Yaklaşık 3.500 m²'lik geniş alan her türlü teşviki sunmaktadır. Birçok tepe yapılmıştır ve su ile doldurulabilen çukurlar oluşturulmuştur. Çocuklarla birlikte meyve ağaçları ve meyve çalılıkları ekilmiştir ve birkaç kaya parçası yerleştirilmiştir. Dallar ve çubuklar gibi doğal malzemeler de yaratıcı tasarım için ekipmana dâhildir. İlk değerlendirmeler, bu doğa deneyim alanının özellikle ilkokul öğrencileri tarafından iyi karşılandığını göstermektedir.

Berlin için daha fazla doğa deneyim alanları – bir Stiftung Naturschutz Berlin projesidir

2011 / 2012’de, Stiftung Naturschutz Berlin’de, federal varlıklarla teşvik edilen «Berlin örneğinde büyük şehirlerde doğa deneyim alanları» deneme geliştirme projesi için ön araştırma yapıldı (Proje raporu: www.bfn.de/fileadmin/MDB/documents/service/skript_345.pdf). Projenin bu ilk aşaması, temel koşulları açıklığa kavuşturmaya ve uygun pilot alanlar seçmeye yardımcı olmuştur.

Ağustos 2015 ortasında projenin ikinci aşaması, ana proje başlamıştır. Marzahn-Hellersdorf, Pankow ve Spandau ilçelerinde, mevcut halka açık boş alanların tamamlanması veya yeterlilik kazandırılması sonucunda üç doğa deneyim alanı kurulmuştur ve şu anda test edilmektedir. Burada sosyal, sağlık, eğitim, kent ekolojisi ve ekonomik konular dikkate alınmaktadır. Projenin süresi üç yıldır ve «Eberswalde Hochschule für nachhaltige Entwicklung» tarafından bilimsel olarak desteklenmektedir. Projede kazanılan bilgiler, projenin sonunda, diğer şehirler ve aktörler için bir kılavuz olarak kullanılabilirliği için belgelenecektir.

Yeni doğa deneyim alanları

Projenin gerçekleştirilmesi için Marzahn'daki Kienberg'de, Spandau'daki Spieroweg'de ve Pankow'daki Moorlinse Buch yakınında üç bölge seçilmiştir. Her üç yerde de, bölgenin çevresinde yeni oyun ve deneyim tekliflerinden yararlanabilecek çok sayıda çocuk yaşamaktadır. Tüm alanlar büyük yerleşim yerlerine yakındır ve eşit olmayan şehir içi yaşam koşullarını azaltmayı ve yerel potansiyelin hedeflenen aktivasyonunu amaçlayan entegre kentsel kalkınma projesi «Zukunftsinitiative Stadtteil II» teşvik programının bir parçasıdır.

Spieroweg'deki vahşi dünya, balta girmemiş orman karakterine sahip, çeşitli bir şekilde bölümlendirilmiş boş bir tarla alanıdır. Çeşitli meyve ve fıstık ağaçları, kalın çalılık yapılar ve geniş yüksek çalılık arazileri atırtırmaya, gizlenmeye ve keşif yapmaya davet etmektedir. NER Spieroweg resmi olarak Temmuz 2016'da açılmıştır ve o günden beri oyun ve dinlenme amaçlı kullanım için halka açıktır. Staakkato Kinder und Jugend e.V.'den Robert Welzel, doğa deneyim alanına dair memnuniyetle bilgi vermektedir ve yerinde çocuk gruplarını koordine etmektedir (Grup kayıtları): 0151 15 35 38 92.

Ağaçsız alanlar ile genç ağaçların,, ışık ile gölgelerin arasındaki değişim, **Moorwiese vahşi dünyası'nın** görselliğini şekillendirmektedir. Bitişikteki açık peyzajla birlikte heyecan verici macera oyun alanına komşu olan bu doğa deneyim alanı çocuklar için özel bir cazibeye sahiptir. Bu doğa deneyim alanı Eylül 2016'da açılmıştır. NER'deki aktiviteler ve imkanlar hakkında memnuniyetle bilgi verecek olan kişiler, Spielkultur Berlin- Buch e.V.'den Martyn Sorge ve Julia Obert'tir: 0157 85 33 88 86, NER@spielkulturBuch.de üzerinden de grup kaydı yapılabilir

Kienberg'deki vahşi dünya neredeyse tamamen ormanda oluşmuştur. Alanın orman ve eğitim yapısı "gözlemlenmeden" oyun oynamaya ve keşfetmeye imkân sağlar. Bu doğa deneyim alanı, 13 Nisan'dan 15 Ekim 2017'ye kadar Berlin-Marzahn'da yapılacak olan 2017 Berlin Uluslararası Bahçe Sergisi'nin bir parçasıdır. Bahçe sergisi sırasında anaokulu veya ilkokul grupları "doğayı oyunla keşfet" temalı IGA sınıf etkinlikleri çerçevesinde kayıt yapabilirler.

INU gGmbH'den Eike Friederici, bu doğa deneyim alanını yönetmektedir ve ayrıca bahçe sergisinden sonra yerinde başvurulacak kişidir: 0152 26 13 97 69, ner@inuberlin.de.

Pilot bölge	NER Moorwiese	NER Kienberg	NER Spieroweg
Nerede?	Wiltbergstr. 29a 13125 Berlin-Buch	Kienberg 12685 Berlin-Marzahn	Cosmarweg/Ecke Spieroweg 13591 Berlin-Staaken
Alan sahibi/ yöneticisi	Bezirk Pankow	Grün Berlin GmbH	Bezirk Spandau
Bakım kuruluşu	Spielkultur Berlin-Buch e.V.	INU gGmbH	Staakkato Kinder und Jugend e.V.
Planlama ofisi	Susanne Pretsch Landschaftsarchitektin	Beisert & Hengge Garten- und Landschafts- architekten	Sabine & Michael Kinder Planungsbüro Naturspielraum

Künye

Berlinli çocuklar için doğa deneyim alanları

Proje, Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz, Bau und Reaktorsicherheit, Bezirk Pankow ve Senatsverwaltung für Stadtentwicklung und Umwelt Berlin ile birlikte Bundesamt für Naturschutz tarafından teşvik edilmekte ve Landesbeauftragten für Naturschutz und Landschaftspflege Berlin tarafından desteklenmektedir.

Broşürün yayıncısı:

Stiftung Naturschutz Berlin

Yönetim: Annette Nawrath (Başkan),
Reinhard Schubert (Başkan vekili) Dr. Sylvia Ortmann

Yönetici: Holger Wonneberg

Potsdamer Str. 68

10785 Berlin

Tel.: (030) 26 39 40

Faks: (030) 261 52 77

E-Posta: mail@stiftung-naturschutz.de

İnternet: www.stiftung-naturschutz.de

Yazar:

Irma Stopka, „Berlin örneğinde büyük şehirlerde doğa deneyim odaları” projesinin yöneticisi

Redaksiyon işlemleri:

Heidrun Grüttner

Grafik tasarım:

Camilla Hoffmann

Fotoğraflar:

Camilla Hoffmann

Lichtschwärmer: 6, 7 ve 8. sayfalardaki fotoğraflar
(Gleisdreieck'deki doğa deneyim alanı)

Ağustos 2017'de yayımlanmıştır
%100 geri dönüşümlü ve doğa koruma belgeli
(Umweltengel) kağıtlara basılmıştır

Linkler

Doğa deneyim alanları:

Şehirde doğa deneyim alanları çalışma bölgesi:

- ▶ www.naturerfahrungsraum.de/
Büyük şehirlerde doğa deneyim alanları
E+E projesi ön araştırmasına dair nihai rapor
 - ▶ www.bfn.de/fileadmin/MDB/documents/service/skript_345.pdf
Suyu ve doğayı keşfedin broşürü
 - ▶ www.wasser.rlp.de/servlet/is/7842/Blaue_Broschuere.pdf?command=downloadContent&filename=Blaue_Broschuere.pdf
„Şehirde Doğa ve Çocuk”, BfN-Notları 230
 - ▶ www.bfn.de/fileadmin/MDB/documents/service/skript230.pdf
- ### Çocuk, doğa ve sağlık:
- Vahşi doğaya cesaret et! Çocukların daha fazla doğaya ihtiyacı var
- ▶ www.wildnisschule-waldkauz.de/Artikel/Natur%20und%20Kinder.pdf
Haydi çocuklar doğaya
 - ▶ www.geo.de/GEO/natur/oekologie/kinder-raus-in-die-natur-64781.html?p=1
Doğa ve peyzaj sağlık, refah ve yaşam kalitesini nasıl etkiliyor?
 - ▶ www.bfn.de/fileadmin/MDB/documents/ina/vortraege/2011/2011-Naturbewusstsein-Gebhard.pdf

Çocuklarda doğaya yabancılaşma:

Çocuklar için doğa yaşamının anlamı

- ▶ www.kindergartenpaedagogik.de/1740.html

E+E Projeleri Tanıtım Başlıkları:

- ▶ www.bfn.de/0202_eue.html

